

BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 1049
Tarih: 15.05.2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

5302 Sayılı *İl Özel İdaresi Kanunu*'nda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Dr. İdris BALUKEN

Bingöl Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe			
Esas Komisyon	İçişleri			
Tarih:		E. No:		
31 Mayıs 2012		2/627		
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
[Signature]	[Signature]	[Signature]	[Signature]	[Signature]
TBMM BAŞKANI				
[Signature]				

GENEL GEREKÇE

Demokratik hak talepleri arttıkça ve çeşitlendikçe bireyin yönetime katılması istemi de sürekli bir artış göstermiştir. Merkezi devletlerin tüm dünyada aşınmasına ve âdem-i merkeziyetçi yapıların güçlenmesine yol açan kimliksel ve yönetime katılım hak talepleri tüm ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de varlığını gün geçtikçe hissettirmektedir.

Merkezi ulus devlet anlayışını benimseyen Türkiye Cumhuriyeti, dünyada yerleşmenin başat hale gelmeye başladığı 1980’li yıllardan itibaren bu tarz taleplerle karşı karşıya kalmıştır. Dolayısıyla; yerleşme ve halkın kollektif özne olarak yönetime katılması kaçınılmaz bir gerçeklik olarak önümüzde durmaktadır.

Demokrasi bir yönetim biçimi, yerleşme ise demokrasinin garantisidir. Temsili demokrasinin merkezi hükümete bağlı olan yerel temsilci makamlarından biri Valilik makamıdır. Merkezi yönetim, bu makam ile beraber yerelde hegemonyasını tesis ve devam ettirme yolunu sağlamaktadır. Her yerelin kendi içinde bir merkezi oluşturması temsili demokrasinin temel özelliklerinden biri konumundadır. Yereldeki yönetime katılma taleplerinin önündeki en merkeziyetçi engel olan Valilik makamı, özellikle seçilmiş temsilciler olan il genel meclisi üyeleri ile aralarında olan yetki ve yönetime katılma alanlarının demokrasi talepleri ve yönetime katılma arayışları yönünde düzenlenmesi gerekmektedir.

Bu gereklilik; demokrasinin garantörü konumundadır. Demokrasinin kültürel olarak içselleştirilmesi, halkın yönetime katılması ve bu yoluyla kamu otoritesinin meşru bağlarını kuvvetlendirmesi gerekmektedir. Bunun sağlanması amacı ile seçilmiş irade olan il özel idaresinin, atanmış irade olan valilik makamından yönetimde söz sahibi olma anlamında, daha etkin roller üstlenmesi ve bunun yasal şartlarının ortaya konması gerekmektedir.

Bunun yanı sıra, yereldeki sorunların belirlenmesi ve çözümüne yönelik olarak yerelin iradesi olan ve halkın içinden olan seçilmişlerin daha etkin bir rol alabilecekleri gerçeği ortadadır.

Hem demokratikleşmenin önünün açılması hem de yerel eşrafın sorunlarının daha hızlı ve etkin belirlenmesi ile sorunların çözümüne yönelik katkının üst seviyelerde seyretmesi amacı kapsamında il özel idaresinin yetki ve sorumlulukları arttırılmalıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1) Özel idarelerin gelirleri sınırlıdır. Gelirlerinin çoğu genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan paylardan oluşmaktadır. Taşrada görev yapan Emniyet birimlerinin tüm ihtiyaçları genel bütçeden karşılanmaktadır. Bu nedenle genel bütçeden pay alan il özel idaresinin emniyet mensuplarının teçhizatlarını bu paydan karşılaması hukuka uygun değildir. Kaldı ki bazı mülkü amirlerin bu tür teçhizatları alırken usule uygunluk açısından olumsuz etki yaratabilecek yargı süreçleri işlemiştir. Genel bütçeli bir kuruluş olan emniyet birimlerinin teçhizatının usule uygun genel bütçeden alınması demokrasi, yönetim ve hukuk ilkelerine uygun olacaktır.

MADDE 2) Mevcut maddede Valinin meclis kararlarına itiraz süresi belirtilmediğinden kararlar uygulamaya başladıktan sonra itirazlar yapılmakta ve çelişkili ve geri dönülmesi zorluklarla karşılaşılmaktadır. Bu madde ile süre belirtilerek bu belirsizlik ortadan kaldırılmaktadır.

MADDE 3) Bu madde ile İl Genel Meclisine gelir ve giderlerin dışındaki işlemleri denetlemesi için yetki verilmiştir.

MADDE 4) İl Genel Meclis adına yürütme yetkisi İl Encümenidir. Ancak yürürlükteki kanunda il encümeninin oluşumunda çoğunluk atanmışlardır. Seçilmiş olan encümen üyeleri azınlıkta kalmaktadır. Bu nedenle İl Genel Meclis adına yürütmeye görevli olan encümen üyeleri azınlıkta olduğundan meclisin iradesi yürütmeye yansımamaktadır. Bu madde ile seçilmişler olan encümen üyelerinin encümende çoğunlukta olması sağlanmıştır. Aynı zamanda, seçilmişlerin ve dolayısıyla halkın ve sivil toplumun il yönetiminde söz sahibi olması sağlanmıştır.

MADDE 5) Bu madde ile Valinin, İl Genel Meclisine karşı sorumlu olacağı sağlanmıştır. Böylece seçilmişlerin iradesi, atanmışlara göre kuvvetlendirmek suretiyle halk iradesi yönetime katılma anlamında genişletilmiştir.

MADDE 6) Bu madde ile stratejik ve performans planının daha detaylı incelenmesi ve İl Genel Meclisin bilgi sahibi olması için Plan bütçe komisyonunca incelenmesi sağlanmıştır.

MADDE 7) Bu madde ile İlçe Özel İdare teşkilatının kurulması halinde kaymakamın yetki devri şekliyle bu yetkiyi kullanması ve İlçe Özel İdaresinin uygulamalarının da meclisin denetiminde olması sağlanmıştır.

MADDE 8) Mevcut kanunda Özel idarenin genel sekreteri valilik makamının teklifi, İçişleri Bakanın onayı ile atanmaktadır. Bütçesi il genel meclisince kabul edilen özel idarenin yürütmesinde, meclisin yetki ve söz sahibi olmaması demokratik teamüllere uygun değildir. Bu madde ile meclisin il özel idare genel sekreterinin atanmasında yetki sahibi olması sağlanmıştır.

MADDE 9) Yürürlük maddesidir

MADDE 10) Yürütme maddesidir.

5302 SAYILI İL ÖZEL İDARESİ KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE-1) 5302 sayılı Kanunun 6.'ncı maddesine 5538 sayılı kanunun 26.'ncı maddesiyle eklenen üçüncü fıkrası madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE-2) 5302 Sayılı Kanun'un 15. Maddesinin 3.'üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Vali, İl Genel Meclisinin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine on gün içerisinde idari yargıya başvurmazsa kararlar kesinleşir.”

MADDE-3) 5302 sayılı Kanun'un 17. Maddesinin 3 üncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“ Denetim komisyonu il özel idaresinin bir önceki yıl hesaplarının dışında bağlı kuruluşlarını ve işletmelerinin tüm iş ve işlemlerini denetleyebilir.”

MADDE-4) 5302 Sayılı Kanun'un 25. Maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İl encümeni valinin başkanlığında, il genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasında bir yıl için gizli oyla seçeceği yedi üye ile biri mali hizmetler birim amiri olmak üzere Valinin birim amirleri arasında seçeceği dört üyeden oluşur.”

MADDE-5) 5302 Sayılı Kanun'un 29 uncu Maddesinin sonuna aşağıdaki ifade eklenmiştir.

“ Vali, İl Genel Meclisine karşı sorumludur.”

MADDE-6) 5302 Sayılı Kanun'un 31. Maddesine 1 fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“ Meclise sunulan stratejik ve performans planı, Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilir. Komisyonun raporunu vermediği stratejik ve performans planı kabul edilmez.”

MADDE-7) 5302 Sayılı Kanun'un 35. Maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlçelerde il özel idaresinin işlerini yürütmek amacıyla İl meclisinin kararı ile ilçe özel idare teşkilatı kurulabilir. İlçe özel idare teşkilatının iş ve işlemleri yetki devri şekliyle kaymakam tarafından yürütülür.”

MADDE-8) 5302 Sayılı Kanun’un 36 ncı Maddesinin yürürlükten kaldırılan 3 üncü fıkrasının yerine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İl özel idaresine Genel Sekreter olarak atanacaklar Vali tarafından İl genel meclisinin bilgisine sunulur. Meclisçe uygun görülmeyenler İç İşleri Bakanlığına teklif edilmez.”

MADDE-9) Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE-10) Bu Kanun hükümleri Bakanlar Kurulu tarafından yürütülür.